

Протекционизъм и цената на свинското

Автор: Мартин Димитров

През седмицата имаше активен обществен дебат затова дали правителството да облекчи условията за внос на свинско месо при положение, че местното производство е недостатъчно и преработвателите не могат да си осигурят необходимите им суровини на конкурентни цени. От асоциацията на свиневъдите се противопоставиха на каквото и да било намаление на вносните тарифни регулатори, защото трябвало да се защити “българското производство”.

Какво всъщност е положението. Министерството на земеделието и горите публикува “Ситуационно-перспективен анализ за износ и внос на месо и млечни продукти за периода 2001-2003 г ([връзка, http://www.mzgar.government.bg/StatPazari/Marketing/Exp_Imp_03.htm](http://www.mzgar.government.bg/StatPazari/Marketing/Exp_Imp_03.htm)). От този анализ се разбира, че свинското месо произведено в България е с ниска конкурентност на международните пазари. Както е посочено в анализа “основната причина за това е по-ниското качество на българското свинско месо – с по-голяма дебелина на сланината, което го прави трудно конкурентно на международните пазари”. При това положение е очевидно, че така нареченото “българско” свинско месо се продава на местния пазар, който на практика представлява основната възможност за реализация.

Налагането на високи мита принуждава преработвателите да ползват “българска” суровина, която се явява при по-лошо съотношение между качество и цена спрямо възможния внос. Отпуснатата безмитна квота за внос от 9000 тона от ЕС за периода между 01.07.2004 – 30.06.2005 г. се изчерпва само за двадесетина дни, което е показателно за недостига на суровина през 2004 г. За сравнение предишната квота от 8500 тона, валидна за периода 01.07.2003-30.06.2004 г. се изчерпва чак към края на юни 2004 година. Автономното мито за внос на свинско месо е 40% + 622 евро за тон.

В последно време много се говори на тема конкурентоспособност и по конкретно за това как да се подобрят конкурентните позиции на индустрията в България. Една от най-грешните концепции в тази връзка е, че с протекционистични мерки трябва да се насърчава “българското” производство. Разглежданата в този статия тема е особено показателна в този смисъл. Наличието на защитни мерки по вноса води до изкривявания, които оказват негативно влияние върху свързани отрасли. На първо място протекционистичните мерки водят до развитието на отрасъл, който не е конкурентоспособен на международните пазари, поради което потребителите са принудени да купуват по некачествен и дори в последно време по-скъп продукт. Засегнати са и преработвателните предприятия, които са принудени да ползват по-скъпа и освен това некачествена суровина и това се отразява на тяхната конкурентоспособност. Като цяло, държавата създава грешни сигнали за производителите, което води до неефективно използване на ресурсите. Тези ефекти могат да бъдат обобщени и водят до липса на специализация.

Държави като Естония още в началото на прехода премахнаха почти всички ограничения по вноса, което се оказа много добра стратегия за реструктуриране и засилване на икономиката. Петнадесет години след

началото на прехода в България все още се води дебат кои сектори да се защитават от международната конкуренция и къде да се насочи държавната субсидия. Малка страна като България е ясно, че за редица стоки ще бъде нетен вносител, но това не бива да се разбира като проблем. Някои сектори, развити през социализма и разбирани като традиционно “български”, не могат да оцелеят в условията на свободна размяна, но по този начин ще отстъпят място на други производства, с по-ясно изразени сравнителни предимства и съответно по-добри конкурентни позиции.